

K životnému jubileu 70 rokov RNDr. Milana Poláka, CSc.

RNDr. Milan Polák, CSc., patrí k významným slovenským geológom. Narodil sa 6. 11. 1946 v Kežmarku. Základnú deväťročnú školu navštevoval v Poprade, kde v roku 1964 absolvoval aj Strednú všeobecnovzdelávaciu školu. Po maturite sa stal študentom základnej a ložiskovej geológie na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Štúdium úspešne ukončil štátnymi záverečnými skúškami v roku 1969. Už v priebehu štúdia vzhľadom na svoju odbornú zdatnosť a aktivitu pracoval ako pomocná vedecká sila na Katedre geológie a paleontológie.

Po ukončení vysokoškolského štúdia začal v roku 1969 pracovať vo vtedajšom Geologickom ústave Dionýza Štúra v Bratislave na oddelení mezozoika, ktorému zostal verný až do ukončenia svojej aktívnej pracovnej činnosti v roku 2011. Toto oddelenie sa v tom čase považovalo za „kráľovské“ oddelenie GÚDŠ. Od začiatku svojej profesionálnej kariéry sa venoval problematike mezozoických sekvencií v jadrových pohoriach Vnútrotných Západných Karpát. Zaoberal sa štúdiom litostratigrafie, sedimentológie a paleogeografie mezozoických sekvencií tatrika v celom rozsahu Západných Karpát, čo vyústilo do analýzy týchto sedimentačných bazénov, ako aj do definície niekoľkých nových formálnych litostratigrafických jednotiek. Svojím výskumom prispel k doplneniu a rozšíreniu poznatkov a spresneniu litostratigrafickej klasifikácie v mezozoických doménach Západných Karpát. Práce v Krivánskej Malej Fatre sa stali podkladom jeho rigoróznejšej práce *Geologická mapa centrálnej časti Krivánskej Malej Fatry*, ktorú predložil a obhájil na Katedre geológie a paleontológie Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave v roku 1973. Tým získal akademický titul doktor prírodných vied (RNDr.). Kandidátsku dizertačnú prácu na tému *Litologicko-faciálna a paleogeografická analýza mezozoika tatrídnych obalových sérií Malej Magury, Malej a Veľkej Fatry* vypracoval pod vedením školiteľov slávnych mien akademika D. Andrusova a akademika M. Maheľa. Po jej obhájení v roku 1976 získal vedeckú hodnosť kandidát geologických vied (CSc.). Komisia SAV na posudzovanie vedeckej kvalifikácie mu v roku 1997 priznala vedecký kvalifikačný stupeň I – vedúci vedecký pracovník.

RNDr. Milan Polák, CSc., sa venoval geologickému výskumu, tvorbe geologickej mapy, litostratigrafii a tektonike vo viacerých pohoriach Západných Karpát. Koncom 70. rokov minulého storočia participoval na *Geologickej*

mape Kysuckých vrchov a Krivánskej Malej Fatry v mierke 1 : 50 000 (Haško a Polák, 1978) a textových vysvetlivkách k nej (1979). Zostavil novú *Geologickú mapu Veľkej Fatry* v mierke 1 : 50 000 spolu s textovými vysvetlivkami (1977). V ďalšom období riešil problematiku mezozoických sekvencií v pohorí Tribeč, pričom bola vytvorená druhá generácia tejto geologickej mapy v mierke 1 : 50 000 s textovými vysvetlivkami (Ivanička et al., 1998) s novou koncepciou základných stavebných tektonických elementov.

V 90. rokoch bol zodpovedným riešiteľom *Geologickej mapy Veľkej Fatry* 1 : 50 000 a textových vysvetliviek k nej (1997). Pod jeho redakciou bola publikovaná *Geologická mapa Braniska a Čiernej hory* v mierke 1 : 50 000 (1996) s textovými vysvetlivkami (1997). V súvislosti s prípravou výstavby diaľničného tunela v pohorí Branisko sa výraznou mierou podieľal na geologickom prieskume, tvorbe detailnej geologickej mapy, a predovšetkým podrobného ideového profilu pre potreby reálnych bankských prác na prieskumnej štólňi a následne aj plnom profile tunelového telesa. Podieľal sa na spracovaní mezozoických komplexov v rámci *Geologickej mapy Štiavnických vrchov a Pohronského Inovca* v mierke 1 : 50 000 (Konečný et al., 1998), na zostavení *Geologickej mapy Popradskej kotliny, Hornádskej kotliny, Levočských vrchov, Spišsko-šarišského medzihoria, Bachurne a Šarišskej vrchoviny* a textových vysvetliviek k nej (Gross et al., 1999), *Geologickej mapy Slovenského raja, Galmusu a Hornádskej kotliny* a textových vysvetliviek (Mello et al., 2000), *Geologickej mapy Podunajskej nížiny-Nitrianskej pahorkatiny* a textových vysvetliviek k nej (Pristaš et al., 2000) a *Geologickej mapy Spišskej Magury* a textových vysvetliviek (Janočko et al., 2000). S kolektívom autorov zostavil *Geologickú mapu Starohorských vrchov, Čierťaže a severnej časti Zvolenskej kotliny* v mierke 1 : 50 000 a textové vysvetlivky k nej (2003). Podieľal sa na zostavení *Geologickej mapy Považského Inovca a jv. časti Trenčianskej kotliny* v mierke 1 : 50 000 (Ivanička et al., 2007) a textových vysvetliviek k mape (Ivanička a Kohút, 2011). Jeho poslednou zostavovateľskou a vedecko-organizačnou činnosťou bolo druhé vydanie *Geologickej mapy Malých Karpát* v mierke 1 : 50 000 (2011) a textových vysvetliviek k nej (2012).

Ako redaktor mezozoických častí sa aktívne zapájal do zostavovania viacerých listov novej *Prehľadnej mapy SR* v mierke 1 : 200 000. Podieľal sa aj na zostavení *Geo-*

logickej mapy Slovenska v mierke 1 : 1 000 000 (Vozár a Káčer et al., 1996) a *Tektonickej mapy Slovenska v mierke 1 : 500 000* (Bezák et al., 2004).

Systematicky sa venoval štúdiu jurských panvových sedimentov, dominantne rádiolaritov, v celom regióne Západných Karpát. Vďaka nemu boli získané mnohé priame paleontologické dôkazy o veku tohto charakteristického súvrstvia a zároveň bola definovaná nová litostratigrafická jednotka – ždiarske súvrstvie (Polák, Ondrejčíková a Wiecek, 1998).

Jubilant sa aktívne zapájal aj do riadiacich, odborných a spoločenských funkcií. V rokoch 1990 – 2000 bol vedúcim oddelenia mezozoika, resp. mezozoika a paleogénu v Geologickom ústave Dionýza Štúra a nástupníckej Geologickej službe Slovenskej republiky. V rokoch 2000 – 2005 zastával funkciu vedúceho odboru geologického výskumu a mapovania GS SR, resp. ŠGÚDŠ. Bol dlhoročným členom vedeckej rady a predtým aj spoločnej vedeckej rady GÚDŠ Bratislava a ÚÚG Praha. V rokoch 1984 – 1990 zastával funkciu vedeckého tajomníka GÚDŠ a v roku 2006 bol zvolený za predsedu vedeckej rady. Od roku 1994 bol predsedom komisie na aprobáciu geologických máp SR. Bol redaktorom edície *Vysvetlivky ku geologickým mapám* a od roku 1997 predsedom jej redakčnej rady, členom vydavateľskej rady a ďalších edičných, redakčných a odborných komisií. Je členom Slovenskej geologickej spoločnosti a Asociácie geológov Slovenska.

RNDr. Milan Polák, CSc., sa významne zapájal do práce medzinárodných geologických organizácií. Podieľal sa na projektoch IGCP. V rámci bilaterálnej spolupráce s rakúskymi geológmi sa zaoberal problematikou korelácie mezozoických sekvencií Východných Álp a Západných Karpát. S poľskými a francúzskymi geológmi spolupracoval na riešení problémov vrchnojurských sekvencií. Zásadný bol projekt *Vývoj severného okraja Tetýdy*. Spolupracoval na medzinárodnom projekte *Tectonostratigraphic Terrane and Paleoenvironment Maps of the Circum-Pannonian Region*, ktorý koordinovali MAFI Budapešť a SAV Bratislava. V rámci kongresov KBGA pracoval v stratigrafickej komisii. Jeho príspevky sa týkali hlavne riešenia otázok litostratigrafie. Bol zástupcom slovenskej skupiny v komisii pre geologickú mapu KBGA.

Pracoval ako expert Polytechny pre geológiu v Office National des Mines v Tunisku (1979 – 1983), kde sa venoval prevažne aplikovanej geológii. Boli to práce spojené so spracúvaním podkladov týkajúcich sa ložiska karbonátov pre VI. tuniskú cementáreň v Djebel Ouste a príprava detailných geologických máp a profilov ložiska Pb-Zn rúd Djebel Sekarna. Podstatná časť jeho činnosti súvisela s prípravou geologických máp na prieskum lignitových ložísk v centrálnej časti Tuniska, ktorej súčasťou bolo aj profesionálne formovanie niekoľkých absolventov tuniských univerzít. Bol členom Tuniskej geologickej spoločnosti (1979 – 1983).

Jubilant samostatne, ako aj v spolupráci s inými autorami publikoval doma i v zahraničí viac ako 90 publikácií a podieľal sa na takmer 130 výskumných a odborných manuskriptových správach. Z jeho publikácií spomenieme napr.: *Jura tatríd Malej a Veľkej Fatry (litológia a paleogeografia)*. Geol. Práce, Spr., 70 (1978), 91 – 114; *Geologické profily Krivánskou Malou Fatrou*. In: Tektonické profily Západných Karpát, Konf., symp., semin. (1979), 77 – 84; *Mezozoikum západnej časti Veľkej Fatry*. Ochrana prírody, Výsk. práce z ochrany prírody, 3A (1980), 13 – 38; *Tektonické okná obalovej sekvencie Veľkej Fatry*. Miner. Slov., 22, 6 (1990), 527 – 533.

Z prác uverejnených v spoluautorstve uvádzame napr.: *The Lučivna Formation (New designation of a formal lithostratigraphical unit of the Lower Cretaceous of envelope groups in the West Carpathians)*. Geol. Práce, Spr., 73 (1979), 61 – 70; *Problémy tektonickej stavby východnej časti Veľkej Fatry*. Geol. Práce, Spr., 91 (1990), 27 – 32; *Lithology, microfacies and biostratigraphy of radiolarian limestones, radiolarites in the Križna nappe of the Western Carpathians*. Miner. Slov., 25, 4 (1993), 391 – 410; *Lithostratigraphy of radiolarian limestones and radiolarites of the envelope sequence in the Veľká Fatra Mts.* Slovak Geol. Mag., 2/95 (1995), 153 – 158; *Gader Limestones – a new lithostratigraphic unit of the Hronicum in the Veľká Fatra Mts. and its extension in the Western Carpathians*. Slovak Geol. Mag., 3 – 4 (1996), 293 – 310.

RNDr. Milan Polák, CSc., bol počas svojej aktívnej činnosti ocenený viacerými vyznamenaniami. Bol mu udelený čestný titul *Zaslúžilý pracovník rezortu Slovenského geologického úradu a Vzorný pracovník GÚDŠ*. Pri príležitosti 40., 50. a 60. výročia založenia ústavu bol ocenený pamätnými medailami za dlhoročnú úspešnú spoluprácu pri geologickom výskume Slovenska, za rozvoj geológie a ústavu. V roku 2006 pri príležitosti celoštátnej oslavy Dňa baníkov, geológov a pracovníkov naftového priemyslu mu minister MŽP SR udelil *Čestné uznanie MŽP SR*. V rámci osláv 75. výročia založenia ústavu bol v roku 2015 ocenený Bronzovou medailou ŠGÚDŠ.

Z výpočtu hlavných výsledkov a aktivít RNDr. Milana Poláka, CSc., je zrejmé jeho bohatá odborná, vedecká a organizačná činnosť, pričom takmer celý profesionálny život zasvätil jednej organizácii.

Pri príležitosti životného jubilea želáme oslávencovi v mene bývalých i súčasných pracovníkov, kolegov a priateľov zo Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra pevné zdravie, pohodu, elán a optimizmus do ďalších rokov života.

Lubomír Hraško a Daniela Boorová